

LIETUVOS RESPUBLIKOS
LIGOS IR MOTINYSTĖS SOCIALINIO DRAUDIMO ĮSTATYMO, NELAIMINGŲ
ATSITIKIMŲ DARBE IR PROFESINIŲ LIGŲ SOCIALINIO DRAUDIMO ĮSTATYMO,
ŽALOS ATLYGINIMO DĖL NELAIMINGŲ ATSITIKIMŲ DARBE AR SUSIRGIMŲ
PROFESINE LIGA LAIKINOJO ĮSTATYMO BEI VALSTYBINIO SOCIALINIO
DRAUDIMO ĮSTATYMO PAKEITIMO IR PAPILDYMO
Į S T A T Y M A S

2005 m. gegužės 19 d. Nr. X-211
Vilnius

PIRMASIS SKIRSNIS
LIGOS IR MOTINYSTĖS SOCIALINIO DRAUDIMO ĮSTATYMO 2, 3, 4, 5, 7, 9, 11, 12, 22
STRAIPSNIŲ PAKEITIMAS IR PAPILDYMAS BEI ĮSTATYMO PAPILDYMAS NAUJU
IV SKIRSNIU

(Žin., 2000, Nr. [111-3574](#); 2002, Nr. [13-469](#); 2004, Nr. [171-6300](#))

1 straipsnis. 2 straipsnio pakeitimas

2 straipsnyje po žodžio „prarastų“ įrašyti žodžius „ar dėl dalyvavimo profesinės reabilitacijos programoje negautų“ ir šį straipsnį išdėstyti taip:

„2 straipsnis. Ligos ir motinystės socialinis draudimas

Ligos ir motinystės socialinis draudimas įstatymų nustatytais atvejais kompensuoja šios rūšies draudimu apdraustiems asmenims dėl jų pačių arba šeimos narių ligos, taip pat dėl motinystės, motinystės (tėvystės) dalį prarastų ar dėl dalyvavimo profesinės reabilitacijos programoje negautų darbo pajamų.“

2 straipsnis. 3 straipsnio 2, 3, 4 ir 5 dalių pakeitimas

1. 3 straipsnio 2 dalyje po žodžių „(įskaitant darbdavio mokamas 2 pirmąsias ligos dienas)“ įrašyti žodžius „profesinės reabilitacijos“ ir šią dalį išdėstyti taip:

„2. **Apdraustojo asmens draudžiamosios pajamos** – visos asmens pajamos, nuo kurių buvo mokamos arba turėjo būti mokamos valstybinio socialinio draudimo įmokos ligos ir motinystės socialiniam draudimui, šio įstatymo nustatytos ir apdraustojo gautos ligos (įskaitant darbdavio mokamas 2 pirmąsias ligos dienas), profesinės reabilitacijos, motinystės, motinystės (tėvystės) pašalpos, ligos dėl nelaimingo atsitikimo darbe arba profesinės ligos pašalpos, mokamos vadovaujantis Nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų socialinio draudimo įstatymu, taip pat nedarbo socialinio draudimo išmokos, mokamos vadovaujantis Nedarbo socialinio draudimo įstatymu.“

2. Pakeisti 3 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. **Kompensuojamasis uždarbis** – apdraustojo asmens draudžiamųjų pajamų, turėtų užpraeitą kalendorinį ketvirtį, buvusį prieš laikinojo nedarbingumo nustatymo, profesinės reabilitacijos programos, nėštumo ir gimdymo atostogų ar vaiko priežiūros atostogų pradžios mėnesį, suma.“

3. 3 straipsnio 4 dalyje po žodžių „(įskaitant darbdavio mokamas 2 pirmąsias ligos dienas)“ įrašyti žodžius „profesinės reabilitacijos“ ir šią dalį išdėstyti taip:

„4. **Ligos ir motinystės socialinio draudimo stažas** – laikotarpiai, per kuriuos mokamos arba pagal įstatymus turėjo būti mokamos valstybinio socialinio draudimo įmokos ligos ir motinystės socialiniam draudimui, taip pat per kuriuos apdraustasis asmuo gavo šio įstatymo nustatytas ligos (įskaitant darbdavio mokamas 2 pirmąsias ligos dienas), profesinės reabilitacijos, motinystės ir motinystės (tėvystės) pašalpas, ligos dėl nelaimingo atsitikimo darbe arba profesinės ligos pašalpas, mokamas vadovaujantis Nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų socialinio

draudimo įstatymu, nedarbo draudimo išmokas, mokamas vadovaujantis Nedarbo socialinio draudimo įstatymu.“

4. 3 straipsnio 5 dalyje po žodžio „ligos“ įrašyti žodžius „profesinės rehabilitacijos“ ir šią dalį išdėstyti taip:

„5. **Pašalpos gavėjas** – fizinis asmuo, kuris turi teisę gauti įstatymų nustatytas ligos, profesinės rehabilitacijos, motinystės ar motinystės (tėvystės) pašalpas.“

3 straipsnis. 4 straipsnio 1 dalies pakeitimas

Pakeisti 4 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Ligos ir motinystės socialiniu draudimu privalomai draudžiami:

1) asmenys, dirbantys pagal darbo sutartis pas juridinius ar fizinius asmenis, kandidatai į notarus (asesoriai), taip pat darbo užmokestį gaunantys asmenys ir einantys narystės pagrindu renkamasias pareigas renkamosiose organizacijose, skiriami į apygardų, miestų, rajonų, apylinkių rinkimų ir referendumo komisijas ir gaunantys darbo užmokestį asmenys;

2) Valstybės politikų, teisėjų ir valstybės pareigūnų darbo apmokėjimo įstatyme ir Valstybės tarnybos įstatyme nurodyti valstybės politikai, teisėjai, valstybės pareigūnai, valstybės tarnautojai (išskyrus valstybės tarnautojus, nurodytus Valstybinio socialinio draudimo įstatymo 4 straipsnio 2 dalyje), taip pat gaunantys darbo užmokestį Seimo, Seimo Pirmininko, Respublikos Prezidento ar Ministro Pirmininko skiriami į pareigas asmenys.“

4 straipsnis. 5 straipsnio pavadinimo ir 1 dalies pakeitimas bei šio straipsnio papildymas 4 dalimi

1. Pakeisti 5 straipsnio pavadinimą ir jį išdėstyti taip:

„5 **straipsnis. Ligos, profesinės rehabilitacijos, motinystės ir motinystės (tėvystės) socialinio draudimo pašalpos**“.

2. 5 straipsnio 1 dalyje po žodžio „ligos“ įrašyti žodžius „profesinės rehabilitacijos“ ir šią dalį išdėstyti taip:

„1. Pagal šį įstatymą skiriamos ir mokamos ligos, profesinės rehabilitacijos, motinystės ir motinystės (tėvystės) pašalpos.“

3. Papildyti 5 straipsnį 4 dalimi:

„4. Profesinės rehabilitacijos pašalpos skiriamos ir mokamos turintiems teisę jas gauti apdraustiesiems asmenims, kuriems Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – NDNT) nustatė profesinės rehabilitacijos paslaugų poreikį, jeigu šie asmenys dalyvauja profesinės rehabilitacijos programoje.“

5 straipsnis. 7 straipsnio 1 dalies pakeitimas ir 3 dalies pripažinimas netekusia galios

1. Pakeisti 7 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Ligos, profesinės rehabilitacijos ir motinystės, motinystės (tėvystės) pašalpų sumos, kurios priklausė apdraustajam ir kurių jis dėl mirties negavo, išmokamos asmenims, kuriems paveldėjimo tvarka pereina mirusiojo asmens turtas, kai jie pateikia paveldėjimo teisės liudijimą.“

2. 7 straipsnio 3 dalį pripažinti netekusia galios.

6 straipsnis. 9 straipsnio 1 ir 2 dalių pakeitimas

1. Pakeisti 9 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Apdraustiesiems asmenims, tapusiems laikinai nedarbingais šio įstatymo 5 straipsnio 2 dalies 1, 3, 4 punktuose nurodytais atvejais, ligos pašalpą 2 pirmąsias kalendorines nedarbingumo dienas moka darbdavys. Ligos pašalpa iš Valstybinio socialinio draudimo fondo lėšų pradedama mokėti nuo 3 nedarbingumo dienos ir mokama iki darbingumo atgavimo dienos ar darbingumo lygio nustatymo dienos. Tuo atveju, kai asmenims NDNT nustato profesinės rehabilitacijos paslaugų poreikį, ligos pašalpa mokama iki pirmos dalyvavimo profesinės rehabilitacijos programoje dienos.“

2. 9 straipsnio 2 dalyje vietoj žodžio „invalidumo“ įrašyti žodžius „netekto darbingumo (invalidumo)“, po žodžio „pašalpa“ įrašyti žodžius „šio įstatymo“ ir šią dalį išdėstyti taip:

„2. Apdraustiesiems asmenims, gaunantiems valstybinio socialinio draudimo netekto darbingumo (invalidumo) pensiją, ligos pašalpa šio įstatymo 5 straipsnio 2 dalies 1 punkte numatytais atvejais iš Valstybinio socialinio draudimo fondo lėšų pradedama mokėti šio straipsnio 1 dalyje nustatyta tvarka ir mokama ne ilgiau kaip 90 kalendorinių dienų per kalendorinius metus.“

7 straipsnis. 11 straipsnio 2 dalies pakeitimas

11 straipsnio 2 dalyje vietoj žodžio „invalidumo“ įrašyti žodžius „netekto darbingumo (invalidumo)“, po žodžio „pašalpa“ įrašyti žodžius „šio įstatymo“ ir šią dalį išdėstyti taip:

„2. Apdraustiesiems asmenims, gaunantiems valstybinio socialinio draudimo netekto darbingumo (invalidumo) pensiją, ligos pašalpa šio įstatymo 5 straipsnio 2 dalies 3 punkte numatytais atvejais iš Valstybinio socialinio draudimo fondo lėšų mokama šio įstatymo 9 straipsnio 2 dalyje nustatyta tvarka.“

8 straipsnis. 12 straipsnio 2 dalies pakeitimas

12 straipsnio 2 dalyje vietoj žodžio „invalidumo“ įrašyti žodžius „netekto darbingumo (invalidumo)“, po žodžio „pašalpa“ įrašyti žodžius „šio įstatymo“ ir šią dalį išdėstyti taip:

„2. Apdraustiesiems asmenims, gaunantiems valstybinio socialinio draudimo netekto darbingumo (invalidumo) pensiją, ligos pašalpa šio įstatymo 5 straipsnio 2 dalies 4 punkte numatytais atvejais iš Valstybinio socialinio draudimo fondo lėšų mokama šio įstatymo 9 straipsnio 2 dalyje nustatyta tvarka.“

9 straipsnis. Įstatymo papildymas nauju ketvirtuoju skirsniu

Papildyti Įstatymą nauju ketvirtuoju skirsniu:

„KETVIRTASIS SKIRSNIS PROFESINĖS REABILITACIJOS PAŠALPA

21¹ straipsnis. Teisė gauti profesinės rehabilitacijos pašalpa

1. Teisę gauti profesinės rehabilitacijos pašalpa šio įstatymo 5 straipsnio 4 dalyje nurodytu atveju turi šio įstatymo 4 straipsnio 1 dalyje išvardyti apdraustieji asmenys, jeigu jie:

- 1) dalyvauja profesinės rehabilitacijos programoje ir dėl to negauna darbo pajamų;
- 2) iki profesinės rehabilitacijos programos pradžios turi ne trumpesnę kaip 3 mėnesių per paskutinius 12 mėnesių arba ne trumpesnę kaip 6 mėnesių per paskutinius 24 mėnesius ligos ir motinystės socialinio draudimo stažą.

2. Pagrindas skirti profesinės rehabilitacijos pašalpa yra NDNT sprendimas dėl profesinės rehabilitacijos paslaugų poreikio nustatymo ir profesinės rehabilitacijos pažymėjimas, išduotas vadovaujantis socialinės apsaugos ir darbo ministro patvirtintomis Profesinės rehabilitacijos pažymėjimų davimo taisyklėmis.

21² straipsnis. Profesinės rehabilitacijos pašalpos mokėjimas

1. Profesinės rehabilitacijos pašalpa turinčiam teisę ją gauti asmeniui skiriama už dalyvavimo profesinės rehabilitacijos programoje laikotarpį ir mokama nuo pirmosios dalyvavimo profesinės rehabilitacijos programoje dienos, kol asmuo taps darbingu arba bus pripažintas nedarbingu ar iš dalies darbingu, bet ne ilgiau kaip 180 kalendorinių dienų. Ši pašalpa mokama kiekvieną mėnesį (už praėjusį mėnesį).

2. Profesinės rehabilitacijos pašalpa neturinčiam pagal šį įstatymą teisės ją gauti asmeniui skiriama už dalyvavimo profesinės rehabilitacijos programoje laikotarpį ir mokama Vyriausybės nustatyta tvarka iš valstybės biudžeto lėšų.

21³ straipsnis. Profesinės rehabilitacijos pašalpos dydis

1. Profesinės rehabilitacijos pašalpa, mokama pagal šį įstatymą, lygi 85 procentams pašalpos gavėjo kompensuojamojo uždarbio.

2. Profesinės reabilitacijos pašalpa per mėnesį negali būti mažesnė kaip profesinės reabilitacijos programos pradžioje galiojusių dviejų valstybinių socialinio draudimo bazinių pensijų suma.

3. Profesinės reabilitacijos pašalpa apskaičiuojama ir mokama Vyriausybės patvirtintų Ligos ir motinystės socialinio draudimo pašalpų nuostatų nustatyta tvarka. Ši pašalpa mokama iš Valstybinio socialinio draudimo fondo lėšų.

21⁴ straipsnis. Profesinės reabilitacijos pašalpos nemokėjimas

Jei asmuo nedalyvauja profesinės reabilitacijos programoje, profesinės reabilitacijos pašalpa neskiriama, nepaisant to, kad asmeniui nustatytas profesinės reabilitacijos paslaugų poreikis ir išduotas profesinės reabilitacijos pažymėjimas, o paskirtosios mokėjimas nutraukiamas Vyriausybės patvirtintų Ligos ir motinystės socialinio draudimo pašalpų nuostatų nustatyta tvarka.

21⁵ straipsnis. Reabilitacijos pašalpos mokėjimo atnaujinimas

Nutrauktos profesinės reabilitacijos pašalpos mokėjimas Vyriausybės patvirtintų Ligos ir motinystės socialinio draudimo pašalpų nuostatų nustatyta tvarka atnaujinamas nuo dienos, kurią asmuo pradėjo tęsti anksčiau pradėtą profesinės reabilitacijos programą.“

10 straipsnis. Įstatymo ketvirtojo ir penktojo skirsnių numeracijos pakeitimas

Įstatymo ketvirtąjį ir penktąjį skirsnius atitinkamai laikyti penktuoju ir šeštuoju skirsniais.

11 straipsnis. 22 straipsnio 3 dalies pakeitimas

22 straipsnio 3 dalyje po žodžių „nurodytoms ligos“ įrašyti žodžius „profesinės reabilitacijos“ ir šią dalį išdėstyti taip:

„3. Ligos ir motinystės socialinio draudimo išlaidas sudaro lėšos, skirtos šio įstatymo 5 straipsnyje nurodytoms ligos, profesinės reabilitacijos, motinystės ir motinystės (tėvystės) pašalpoms mokėti.“

ANTRASIS SKIRSNIS

NELAIMINGŲ ATSTITIKIMŲ DARBE IR PROFESINIŲ LIGŲ SOCIALINIO DRAUDIMO ĮSTATYMO 3, 4, 7, 14, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27 STRAIPSNIŲ PAKEITIMAS IR PAPILDYMAS

(Žin., 1999, Nr. [110-3207](#); 2003, Nr. [114-5114](#); 2004, Nr. [98-3624](#), Nr. [171-6300](#), 6311)

1 straipsnis. 3 straipsnio 2, 3, 8, 9 dalių pakeitimas ir papildymas

1. Pakeisti 3 straipsnio 2 dalį ir ją dalį išdėstyti taip:

„2. **Apdraustojo asmens draudžiamosios pajamos** – visos pajamos, nuo kurių buvo mokamos arba turėjo būti mokamos valstybinio socialinio draudimo įmokos nelaimingų atsitikimų darbe socialiniam draudimui, taip pat ligos dėl nelaimingo atsitikimo darbe, pakeliui į darbą ar iš darbo arba profesinės ligos pašalpos, nustatytos šiame įstatyme, ligos, profesinės reabilitacijos, motinystės, motinystės (tėvystės) pašalpos, nustatytos Ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatyme, bei nedarbo socialinio draudimo išmokos, kurios pagal Nedarbo socialinio draudimo įstatymą yra mokamos bedarbiams.“

2. Pakeisti 3 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. **Darbingumo netekimas** – darbingumo netekimas dėl nelaimingo atsitikimo darbe, pakeliui į darbą ar iš darbo arba dėl susirgimo profesine liga. Netektas darbingumas išreiškiamas procentais. Jei nukentėjusysis miršta dėl nelaimingo atsitikimo darbe, pakeliui į darbą ar iš darbo arba dėl ūmios profesinės ligos, laikoma, kad netekta 100 procentų darbingumo. Darbingumo netekimą dėl nelaimingo atsitikimo darbe, pakeliui į darbą ar iš darbo arba susirgimo profesine liga Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka nustato Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – NDNT).“

3. 3 straipsnio 8 dalies 3 punkte vietoj žodžio „invalidumo“ įrašyti žodžius „netekto darbingumo (invalidumo)“ ir šį punktą išdėstyti taip:

„3) S2 – pensijų draudimo stažo metų, nuo 1994 metų ir Valstybinių socialinio draudimo pensijų įstatymo nustatyta tvarka įskaitomų valstybinės socialinio draudimo netekto darbingumo (invalidumo) arba senatvės pensijos papildomai daliai apskaičiuoti, skaičius.“

4. 3 straipsnio 9 dalyje vietoj žodžio „invalidumo“ įrašyti žodžius „netekto darbingumo (invalidumo)“ ir šią dalį išdėstyti taip:

„9. Kompensavimo koeficientas (k) nelaimingo atsitikimo darbe, pakeliui į darbą ar iš darbo arba ūmios profesinės ligos atveju – asmens vidutinių mėnesinių draudžiamųjų pajamų per paskutinius paeilui einančius 12 mėnesių, skaičiuojant atgal nuo pabaigos užpraeito kalendorinio ketvirčio, buvusio prieš nelaimingo atsitikimo darbe, pakeliui į darbą ar iš darbo arba ūmios profesinės ligos nustatymo mėnesį, santykis su nelaimingo atsitikimo darbe, pakeliui į darbą ar iš darbo arba susirgimo ūmia profesine liga nustatymo metu galiojančiomis einamųjų metų draudžiamosiomis pajamomis. Šis koeficientas taip pat taikomas skaičiuojant netekto darbingumo periodinę kompensaciją, kai asmuo, kuriam nustatyta lėtinė profesinė liga, pagal Valstybinių socialinio draudimo pensijų įstatymą neturi teisės gauti netekto darbingumo (invalidumo) arba senatvės pensijos.“

2 straipsnis. 4 straipsnio 1 dalies pakeitimas

Pakeisti 4 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Nelaimingų atsitikimų darbe socialiniu draudimu privalomai draudžiami:

1) asmenys, dirbantys pagal darbo sutartis pas juridinius ar fizinius asmenis, kandidatai į notarus (asesoriai), taip pat darbo užmokestį gaunantys asmenys ir einantys narystės pagrindu renkamasias pareigas renkamosiose organizacijose, skiriami į apygardų, miestų, rajonų, apylinkių rinkimų ir referendumo komisijas ir gaunantys darbo užmokestį asmenys;

2) Valstybės politikų, teisėjų ir valstybės pareigūnų darbo apmokėjimo įstatyme ir Valstybės tarnybos įstatyme nurodyti valstybės politikai, teisėjai, valstybės pareigūnai, valstybės tarnautojai (išskyrus valstybės tarnautojus, nurodytus Valstybinio socialinio draudimo įstatymo 4 straipsnio 2 dalyje), taip pat gaunantys darbo užmokestį Seimo, Seimo Pirmininko, Respublikos Prezidento ar Ministro Pirmininko skiriami į pareigas asmenys;

3) profesinių mokyklų moksleiviai, aukštesniųjų ir aukštųjų mokyklų studentai bei asmenys, teritorinių darbo biržų siūsti persikvalifikuoti, – jų profesinio mokymo (praktikos) įstaigoje ar įmonėje laikui;

4) asmenys, esantys socialinės bei psichologinės reabilitacijos įstaigose, – šių asmenų darbo laikui;

5) nuteistieji laisvės atėmimu – šių asmenų darbo laikui.“

3 straipsnis. 7 straipsnio 2 dalies 6 punkto papildymas

7 straipsnio 2 dalies 6 punkte po žodžio „darbu“ įrašyti žodžius „išskyrus atvejus, kai nelaimingas atsitikimas įvyksta pakeliui į darbą ar iš darbo“ ir šį punktą išdėstyti taip:

„6) prieš apdraustąjį buvo panaudotas smurtas, jeigu smurto aplinkybės ir motyvai nesusiję su darbu, išskyrus atvejus, kai nelaimingas atsitikimas įvyksta pakeliui į darbą ar iš darbo.“

4 straipsnis. 14 straipsnio 1 dalies pakeitimas

Pakeisti 14 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Ligos pašalpa mokama už visą laikotarpį, patvirtintą nustatyta tvarka išduotu nedarbingumo pažymėjimu, nuo pirmos laikinojo nedarbingumo dienos iki darbingumo atgavimo dienos arba darbingumo lygio nustatymo dienos, taip pat ir už gydymosi laiką sveikatos priežiūros įstaigoje, teikiančioje ortopedines ir (ar) protezavimo paslaugas. Tuo atveju, kai NDNT nustato profesinės reabilitacijos paslaugų poreikį, ligos pašalpa mokama iki pirmos dalyvavimo profesinės reabilitacijos programoje dienos.“

5 straipsnis. 21 straipsnio 1, 2, 5 dalių pakeitimas ir 6 dalies pripažinimas netekusia galios

1. 21 straipsnio 1 dalyje vietoj santrumpos „VMSEK“ įrašyti santrumpą „NDNT“ ir šią dalį išdėstyti taip:

„1. Jeigu NDNT iš naujo nustato, kad nukentėjusysis, turėjęs teisę gauti netekto darbingumo vienkartinę kompensaciją, neteko 30 ir daugiau procentų darbingumo, periodinė netekto darbingumo kompensacija mokama šio įstatymo 20 straipsnyje nustatyta tvarka nuo netekto darbingumo pasikeitimo dienos.“

2. 21 straipsnio 2 dalyje vietoj santrumpos „VMSEK“ įrašyti santrumpą „NDNT“ ir šią dalį išdėstyti taip:

„2. Jeigu NDNT iš naujo nustato, kad nukentėjusysis, turėjęs teisę gauti netekto darbingumo periodinę kompensaciją (šio įstatymo 20 straipsnis), neteko mažiau kaip 30 procentų darbingumo, jam išmokama netekto darbingumo vienkartinė kompensacija (šio įstatymo 19 straipsnis), o netekto darbingumo periodinės kompensacijos mokėjimas nutraukiamas nuo netekto darbingumo pasikeitimo dienos.“

3. Pakeisti 21 straipsnio 5 dalį ir ją išdėstyti taip:

„5. Nukentėjusiajam dėl kelių įvykių NDNT nustato darbingumo netekimo procentą dėl kiekvieno įvykio.“

4. 21 straipsnio 6 dalį pripažinti netekusia galios.

6 straipsnis. 22 straipsnio pakeitimas

22 straipsnyje vietoj santrumpos „VMSEK“ įrašyti santrumpą „NDNT“ ir šį straipsnį išdėstyti taip:

„22 straipsnis. Netekto darbingumo periodinės kompensacijos mokėjimo trukmė

Netekto darbingumo periodinė kompensacija mokama iki NDNT nustatyto darbingumo netekimo termino pabaigos.“

7 straipsnis. 23 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 23 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„23 straipsnis. Draudimo išmokos dydžio sumažinimas

Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos teritorinis skyrius atitinkamai sumažina apdraustajam išmoką dėl nelaimingo atsitikimo darbe, pakeliui į darbą ar iš darbo arba susirgimo profesine liga, jeigu NDNT iš naujo nustato, kad apdraustojo netektas darbingumas sumažėjo. Jei darbingumo netekimas dėl draudiminio įvykio buvo nustatytas teismo sprendimu, draudimo išmoka šiame straipsnyje nustatytu atveju gali būti atitinkamai sumažinta tik teismo tvarka.“

8 straipsnis. 24 straipsnio pakeitimas

24 straipsnyje vietoj santrumpos „VMSEK“ įrašyti santrumpą „NDNT“ ir šį straipsnį išdėstyti taip:

„24 straipsnis. Draudimo išmokos dydžio padidinimas

Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos teritorinis skyrius atitinkamai padidina išmokos dydį apdraustajam, netekusiam darbingumo dėl nelaimingo atsitikimo darbe, pakeliui į darbą ar iš darbo arba susirgimo profesine liga, jeigu NDNT iš naujo nustato, kad apdraustojo netektas darbingumas padidėjo.“

9 straipsnis. 25 straipsnio 2 ir 3 dalių pakeitimas

1. 25 straipsnio 2 dalyje vietoj santrumpos „VMSEK“ įrašyti santrumpą „NDNT“ ir šią dalį išdėstyti taip:

„2. Netekto darbingumo vienkartinė kompensacija skiriama, jeigu dėl jos kreipiamasi per 3 metus nuo tos dienos, kai NDNT nustato darbingumo netekimą.“

2. 25 straipsnio 3 dalyje vietoj santrumpos „VMSEK“ įrašyti santrumpą „NDNT“ ir šią dalį išdėstyti taip:

„3. Netekto darbingumo periodinė kompensacija skiriama nuo NDNT darbingumo netekimo nustatymo dienos, jeigu dėl jos kreipiamasi per 3 metus nuo teisės į šią išmoką atsiradimo dienos. Jeigu asmuo dėl netekto darbingumo periodinės kompensacijos kreipiasi praėjus 3 metams, išmoka už praėjusį laiką mokama už 12 mėnesių, skaičiuojant atgal nuo kreipimosi dienos.“

10 straipsnis. 26 straipsnio 1 dalies 4 ir 5 punktų pakeitimas

1. Pakeisti 26 straipsnio 1 dalies 4 punktą ir jį išdėstyti taip:

„4) mirusiojo sutuoktiniui, kuris pripažintas nedarbingu ar iš dalies darbingu (iki 2005 m. liepos 1 d. – invalidu), ir mirusiojo vaikams (įvaikiams), vyresniems kaip 18 metų, jeigu jie pripažinti neįgaliaisiais (iki 2005 m. liepos 1 d. – invalidais) iki 18 metų, – kol jie yra nedarbingi ar iš dalies darbingi (invalidai);“.

2. Pakeisti 26 straipsnio 1 dalies 5 punktą ir jį išdėstyti taip:

„5) kitiems pripažintiems nedarbingais ar iš dalies darbingais (iki 2005 m. liepos 1 d. – invalidais) arba sukakusiems senatvės pensijos amžių asmenims, kurie buvo mirusiojo išlaikomi arba jo mirties dieną turėjo gauti jo išlaikymą. Šių asmenų išlaikymo ar teisių į išlaikymą faktas įrodomas teismo tvarka, o jų nedarbingumo faktas nustatomas NDNT arba teismo sprendimu.“

11 straipsnis. 27 straipsnio 2 dalies pakeitimas

27 straipsnio 2 dalyje vietoj žodžių „tapo invalidais“ įrašyti žodžius „pripažinti neįgaliaisiais (iki 2005 m. liepos 1 d. – invalidais)“ ir šią dalį išdėstyti taip:

„2. Mirusiojo šeimos nariais laikomi jo sutuoktinis, nepilnamečiai vaikai (įvaikiai), kol jiems sukaks 18 metų, taip pat besimokantys nustatyta tvarka įregistruotų aukštųjų, aukštesniųjų, profesinių, bendrojo lavinimo mokyklų dieniniuose skyriuose, kol jiems sukaks 24 metai, mirusiojo vaikai (įvaikiai), vyresni kaip 18 metų, jeigu jie pripažinti neįgaliaisiais (iki 2005 m. liepos 1 d. – invalidais) iki 18 metų, mirusiojo vaikai, gimę po jo mirties, tėvas (įtėvis) ir motina (įmotė).“

TREČIASIS SKIRSNIS

ŽALOS ATLYGINIMO DĖL NELAIMINGŲ ATSTITIKIMŲ DARBE AR SUSIRGIMŲ PROFESINE LIGA LAIKINOJO ĮSTATYMO 2, 7, 11, 12, 14, 15, 16, 17, 18⁽¹⁾, 22 STRAIPSNIŲ PAKEITIMAS IR PAPILDYMAS

(Žin., 1997, Nr. [67-1656](#); 1999, Nr. [102-2918](#); 2001, Nr. [48-1660](#); 2002, Nr. [102-4546](#); 2002, Nr. [123-5535](#); 2003, Nr. [47-2064](#))

1 straipsnis. 2 straipsnio 8 dalies pakeitimas

Pakeisti 2 straipsnio 8 dalį ir ją išdėstyti taip:

„8. **Darbingumo netekimas** – darbingumo netekimas dėl nelaimingo atsitikimo darbe arba dėl susirgimo profesine liga. Netektas darbingumas išreiškiamas procentais. Jei nukentėjusysis miršta dėl nelaimingo atsitikimo darbe, laikoma, kad netekta 100 procentų darbingumo. Darbingumo netekimo dėl nelaimingo atsitikimo darbe ar susirgimo profesine liga procentą nustato Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – NDNT). Nukentėjusiajam dėl kelių įvykių nustatomas darbingumo netekimo procentas dėl kiekvieno įvykio atskirai.“

2 straipsnis. 7 straipsnio 1 dalies 3 punkto pakeitimas

Pakeisti 7 straipsnio 1 dalies 3 punktą ir jį išdėstyti taip:

„3) asmenims, kurie pripažinti nedarbingais ar iš dalies darbingais (iki 2005 m. liepos 1 d. – invalidais), – nedarbingumo ar dalinio darbingumo (invalidumo) laiku;“.

3 straipsnis. 11 straipsnio 1 dalies pakeitimas

11 straipsnio 1 dalyje po žodžio „Darbuotojo“ įrašyti žodžius „ir valstybės tarnautojo“ ir šią dalį išdėstyti taip:

„1. Nukentėjusiojo vidutinis darbo užmokestis apskaičiuojamas laikantis Vyriausybės patvirtintos Darbuotojo ir valstybės tarnautojo vidutinio darbo užmokesčio apskaičiavimo tvarkos pagal darbo užmokestį, gautą iki nelaimingo atsitikimo darbe arba susirgimo profesine liga nustatymo.“

4 straipsnis. 12 straipsnio papildymas nauja 5 dalimi

1. Papildyti 12 straipsnį nauja 5 dalimi:

„5. Jeigu nukentėjusiajam, kuriam jau buvo išmokėta vienkartinė netekto darbingumo kompensacija, netekto darbingumo procentai pasikeičia, bet neviršija šiame straipsnyje nustatytų dydžių, o naujai apskaičiuota vienkartinė netekto darbingumo kompensacija yra didesnė už gautąją, išmokamas iš naujo apskaičiuotos ir jau išmokėtos netekto darbingumo kompensacijos skirtumas.“

2. Buvusią 12 straipsnio 5 dalį laikyti 6 dalimi.

5 straipsnis. 14 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 14 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„14 straipsnis. Žalos atlyginimas pasikeitus nedarbingumui

1. Jeigu nukentėjusiajam, turėjusiam teisę gauti vienkartinę netekto darbingumo kompensaciją, NDNT iš naujo nustato, kad jis neteko 30 ir daugiau procentų darbingumo, periodinė netekto darbingumo kompensacija mokama šio įstatymo 13 straipsnyje nustatyta tvarka nuo netekto darbingumo pasikeitimo dienos, o vienkartinės netekto darbingumo kompensacijos (šio įstatymo 12 straipsnis) mokėjimas nutraukiamas, išskyrus šios kompensacijos įsiskolinimą, kuris susidarė dėl jos neišmokėjimo laiku.

2. Jeigu nukentėjusiajam, turėjusiam teisę gauti periodinę netekto darbingumo kompensaciją (šio įstatymo 13 straipsnis), NDNT iš naujo nustato, kad jis neteko mažiau negu 30 procentų darbingumo ir atitinka šio įstatymo 12 straipsnio 1 dalyje nustatytus dydžius, jam išmokama šio įstatymo 12 straipsnyje nustatyta vienkartinė netekto darbingumo kompensacija, o periodinės netekto darbingumo kompensacijos mokėjimas nutraukiamas.

3. Jeigu nukentėjusiajam, gaunančiam periodinę netekto darbingumo kompensaciją, netekto darbingumo procentai pakartotinai sumažėja iki šio įstatymo 12 straipsnio 1 dalyje nustatyto dydžio, vienkartinė netekto darbingumo kompensacija mokama šio įstatymo 12 straipsnio 5 dalyje nustatyta tvarka.“

6 straipsnis. 15 straipsnio pakeitimas

15 straipsnyje vietoj santrumpos „VMSEK“ įrašyti santrumpą „NDNT“ ir šį straipsnį išdėstyti taip:

„15 straipsnis. Periodinės netekto darbingumo kompensacijos mokėjimo trukmė

Periodinė netekto darbingumo kompensacija mokama iki NDNT nustatyto darbingumo netekimo termino pabaigos.“

7 straipsnis. 16 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 16 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„16 straipsnis. Žalos atlyginimo dydžio pakeitimas žalos atlyginimo mokėtojo reikalavimu

Žalos atlyginimo mokėtojas turi teisę atitinkamai sumažinti nukentėjusiajam žalos atlyginimą dėl nelaimingo atsitikimo darbe ar susirgimo profesine liga, jeigu NDNT iš naujo nustato, kad nukentėjusiojo netekto darbingumo procentai sumažėjo. Jeigu žalos atlyginimas buvo nustatytas teismo sprendimu, jis šiame straipsnyje nustatytu atveju gali būti atitinkamai sumažintas tik teismine tvarka.“

8 straipsnis. 17 straipsnio pakeitimas

17 straipsnyje vietoj žodžių „VMSEK naujai nustato, kad jo netektas darbingumas padidėjo“ įrašyti žodžius „NDNT iš naujo nustato, kad jo netekto darbingumo procentai padidėjo“ ir šį straipsnį išdėstyti taip:

„17 straipsnis. Žalos atlyginimo dydžio pakeitimas nukentėjusiojo reikalavimu, jei pasikeičia nedarbingumas

Iš dalies netekęs darbingumo dėl nelaimingo atsitikimo darbe ar susirgimo profesine liga asmuo turi teisę bet kada reikalauti, kad žalos atlyginimo mokėtojas atitinkamai padidintų žalos atlyginimą, jeigu NDNT iš naujo nustato, kad jo netekto darbingumo procentai padidėjo.“

9 straipsnis. 18¹ straipsnio 1 dalies 3 punkto pakeitimas

18¹ straipsnio 1 dalies 3 punkte vietoj santrumpos „VMSEK“ įrašyti santrumpą „NDNT“ ir šį punktą išdėstyti taip:

„3) kai nukentėjusieji susirgo profesine liga arba buvo sužaloti dėl nelaimingo atsitikimo darbe, dirbdami buvusiose valstybinėse įmonėse ir buvusiose žemės ūkio įmonėse (kolūkiuose, valstybiniuose ūkiuose) iki jų privatizavimo (valstybinių, valstybinių akcinių įmonių ir buvusių žemės ūkio įmonių, reorganizuotų į akcines bendroves, uždaršias akcines bendroves ar žemės ūkio bendroves, – įregistravimo įmonių registre datos). Nustačius profesinę ligą po įmonės privatizavimo, nukentėjusiesiems, dirbantiems toje pačioje ar kitoje įmonėje, kurioje darbo aplinka dėl jos kenksmingo veiksnio (veiksnių) poveikio taip pat turėjo įtakos darbuotojo sveikatos sutrikimui, valstybė atlygina tą darbingumo netekimo dalį, kurios nukentėjusysis neteko dirbdamas buvusioje valstybinėje įmonėje iki jos privatizavimo, atsižvelgdama į darbo sąlygas ir toje įmonėje dirbtą laiką. Kitą darbingumo netekimo dalį atlygina įmonė, kurioje darbas po įmonės privatizavimo turėjo įtakos susirgimui profesine liga. Darbingumo netekimo dalį, kurios nukentėjusysis neteko dirbdamas buvusioje valstybinėje įmonėje iki jos privatizavimo, nustato NDNT. Kilus ginčui, darbingumo netekimo ir žalos atlyginimo dalis kiekvienu atveju nustato teismas;“.

10 straipsnis. 22 straipsnio 1 dalies pakeitimas

Pakeisti 22 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Žalos atlyginimas nukentėjusiajam mokamas nuo darbingumo netekimo (dėl nelaimingo atsitikimo darbe ar susirgimo profesine liga) nustatymo dienos, jeigu dėl netekto darbingumo kompensacijos skyrimo kreipiamasi per 3 metus nuo teisės į kompensaciją atsiradimo dienos.“

**KETVIRTASIS SKIRSNIS
VALSTYBINIO SOCIALINIO DRAUDIMO ĮSTATYMO 4, 8, 29 IR 31 STRAIPSNIŲ
PAKEITIMAS**

(Žin., 1991, Nr. [17-447](#); 2004, Nr. [171-6295](#))

1 straipsnis. 4 straipsnio 4 dalies 4 punkto pakeitimas

Pakeisti 4 straipsnio 4 dalies 4 punktą ir jį išdėstyti taip:

„4) nesukakęs senatvės pensijos amžiaus vienas iš neįgalaus asmens, kuriam nustatytas specialusis nuolatinės slaugos poreikis, tėvų (įtėvių) arba asmuo, nustatyta tvarka paskirtas šio neįgalaus asmens globėju ar rūpintoju, slaugantis namuose nurodytą neįgalų asmenį. Ši nuostata taip pat taikoma vienam iš tėvų, globėjui ar rūpintojui, slaugančiam namuose visiškos negalios invalidą, pripažintą tokiu iki 2005 m. liepos 1 d.“

2 straipsnis. 8 straipsnio 2 dalies 1 ir 3 punktų pakeitimas

1. 8 straipsnio 2 dalies 1 punkte vietoj žodžio „invalidumo“ įrašyti žodžius „netekto darbingumo (invalidumo)“ ir šį punktą išdėstyti taip:

„1) gauna socialinio draudimo senatvės ar socialinio draudimo netekto darbingumo (invalidumo) pensiją, paskirtą pagal Valstybinių socialinio draudimo pensijų įstatymą;“.

2. 8 straipsnio 2 dalies 3 punkte vietoj žodžio „invalidumo“ įrašyti žodžius „netekto darbingumo (invalidumo)“ ir šį punktą išdėstyti taip:

„3) gauna su socialinio draudimo santykiais susijusią (socialinio draudimo) senatvės ar netekto darbingumo (invalidumo) pensiją iš Europos Sąjungos valstybės narės, taip pat iš šalies, su kuria Lietuvos Respublika yra sudariusi tarptautinę sutartį dėl socialinės apsaugos taikymo;“.

3 straipsnis 29 straipsnio 2 dalies 9 ir 10 punktų pakeitimas

Pakeisti 29 straipsnio 2 dalies 9 ir 10 punktus ir juos išdėstyti taip:

„9) pripažinti socialinio draudimo įmokų, delpinigių ir baudų skolas beviltiškoms, jeigu jų neįmanoma išieškoti dėl objektyvių priežasčių arba jas priverstinai išieškoti netikslinga socialiniu ir (arba) ekonominiu požiūriu, kai: nerasta socialinio draudimo įmokų mokėtojo turto arba rastas turtas yra nelikvidus (mažai likvidus); priverstinio išieškojimo išlaidos didesnės už mokestinę nepriemoką; netikslinga priverstinai išieškoti nepriemoką, kadangi sunki fizinio asmens ekonominė (socialinė) padėtis: fiziniam asmeniui reikia valstybės paramos (asmuo yra pensinio amžiaus, neįgalusis (iki 2005 m. liepos 1 d. – invalidas), asmeniui reikalingas gydymas, medicininė profilaktika ir rehabilitacija, asmuo yra bedarbis, gauna socialinę pašalpą) arba tokia parama jau teikiama;

10) Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka ginčyti darbingumo lygio (darbingumo netekimo), jo priežasties, atsiradimo laiko ir termino nustatymo teisingumą;“.

4 straipsnis. 31 straipsnio 1 dalies 14 ir 15 punktų pakeitimas

Pakeisti 31 straipsnio 1 dalies 14 ir 15 punktus ir juos išdėstyti taip:

„14) kontroliuoja nedarbingumo pažymėjimų, profesinės rehabilitacijos pažymėjimų bei nėštumo ir gimdymo atostogų pažymėjimų išdavimo ir tęsimo teisėtumą bei pagrįstumą (laikinojo nedarbingumo nustatymo teisėtumą ir pagrįstumą);

15) tikrina bei Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka ginčija darbingumo lygio (darbingumo netekimo), jo priežasties, atsiradimo laiko ir termino nustatymo pagrįstumą ir teisingumą;“.

PENKTASIS SKIRSNIS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas

Šis įstatymas įsigalioja nuo 2005 m. liepos 1 d.

2 straipsnis. Pasiūlymas Vyriausybei

Vyriausybė iki 2005 m. birželio 30 d. parengia ir patvirtinta teisės aktus, būtinus šiam įstatymui įgyvendinti.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

RESPUBLIKOS PREZIDENTAS

VALDAS ADAMKUS